

En bokslukares utmaning

De kallade oss bokslukare. Vi var elva år och vår läshunger var omättlig. Urskillningslöst kastade vi oss över allt som inte bjöd något motstånd. På Österängens bibliotek var författaren Enid Blyton vår drottning. Orubbad satt hon på vår bokslukartron och matade oss med *Fem-böckerna*, *Mysterie-böckerna* och allt vad de nu hette. Lättuggat och lättsmält var honnörsorden. Och vi läste, läste, läste. Ja, herregud, vad vi läste!

Vi befann oss i vad som inom den moderna utvecklingspsykologin (anförd av den ryske psykologen Lev Vygotskij (1896-1934)) kallas för vår *komfortzon*: Vi gjorde det vi kunde, men ingen utmanade oss. Det var enkelt och tryggt, men ledde inte framåt. Sanningen var den att det inte hade hjälpt om vi så hade läst tusen Blyton-böcker. Vi skulle för evigt bli kvar i kiosklitteraturens skärseld om ingen räddade oss därifrån. Och räddningen stavades **UTMANING** och **STÖTTNING**. Vygotskij menar att ett barn måste bli både utmanad och få stöttning för att kunna ta nästa steg i sin utveckling. Det gäller såväl läsning och matematik som mental och personlig utveckling.

Om detta visste jag förstås ingenting när jag 1981 vräkte upp ännu en Blytonbunt på Österängen biblioteks lånedisk. Men det fanns en bibliotekarie som kanske anade att det var dags. Som såg något i ögonen på mig. Som intuitivt förstod att jag var redo för nästa utvecklingssteg. Hon

sköt helt sonika undan Blytonhögen och la en helt annan bok framför mig. I jämförelse med de tunna *Fem-böckerna* liknade den ett monster; formatet var både bredare, högre och tjockare. ”Den här tror jag du skulle klara av”, sa hon *utmanande*. ”Den är inte lika lätta som de där”. Hon pekade på Blytonböckerna. ”Men om du läser ett kapitel i taget och inte har för bråttom tror jag du ska klara det”, sa hon *stöttande*.

Överväldigad av den plötsliga utmaningen tog jag boken under armen. Gick hem, öppnade den och fick mitt livs första stora läsoplevelse. Vad boken hette? *Oliver Twist* av Charles Dickens. En alldeles perfekt utmaning för en blytonsk bokslukare.

© Pär Sahlin